

ב"מ יד

שווערד

לע"נ ר' אריה זאב בן ר' יצחק אייזיק שווערד ז"ל

1. ספר נתיבות המשפט (ביאורים) - סימן לט

ולפי ענ"ד נראה ליישב דהרי"ף ס"ל דאפילו בשטר הקנאה בעינן מטא לידיה.

2. חדושי הרשב"א על מסכת בבא מציעא דף יד/א

אחריות טעות סופר הוא. פי' אע"פ שלא נזכר שם אחריות כלל ולא הזכירוהו אפי' מלוה ולוה. ותדע לך דאקשינן מאידך דשמואל אימלך וכתוב שופרא שבחא ופירי, ואם איתא מאי קושיא הא מודה שמואל דצריך הוא לימלך, אלא שאם לא נכתב בשטר מסתמא אנו אומרים שנמלכו אלא שטעו ולא כתבוהו:

3. שפתי כהן על חושן משפט - סימן לט

(יד) ויש חולקין בזה כו'. עיין לקמן סעיף י"ג בהג"ה ומ"ש שם ס"ק מ"ג וע"ל סי' רל"ח (עיין בתשו' מהרשד"ם סי' י"ח). כתב הסמ"ע וז"ל וע"ש בנמוקי יוסף דכ' אע"ג דסתם קנין לכתובה עומד אינו עומד לכתוב בו אחריות ושאר יפויין והא דאמר' אחריות ט"ס הוא היינו כשהתנה עכ"ל אבל בני"ב ב"מ לא כ"כ ע"כ צ"ל דמ"ש כן בפ' ג"פ קאי אערב כו' עכ"ל סמ"ע ס"ק ט"ז ובאמת פשט דברי הנימוקי יוסף לא משמע כן לומר דקאי אערב ומכל מקום לענין דינא משמע מדברי הפוסקים דבכל ענין אמרינן אחריות ט"ס הוא וכ"כ הרמב"ן בחדושי פ' הספינה גבי חוזר בשטר ואינו חוזר בשדה להדיא כן שיש מי שרצה לפרש אחריות ט"ס ולא טעות מוכר ודחה סברא זו ומסיק דאפילו לא התנה המוכר או הלוחה כלל אמרינן ט"ס מטעם דלא שדי אינש זוזי בכדי וכ"כ הריב"ש סי' שפ"ב וז"ל והא דאמרנן אחריות ט"ס הוא לא שאנו תולין שטעה הסופר אלא אף אם ידענו בבירור שלא התנו באחריות הרי הוא כאלו התנה עליו משום דלא שדי אינש זוזי בכדי עכ"ל והכי מוכח להדיא מדברי התוס' בכתובות ר"פ אע"פ דף נ"ה סוף ע"א וכן דעת ב"י לקמן ר"ס קכ"ט ע"ש וכן משמע לכאורה בש"ס פ' שנים אוהזין די"ד ע"א ע"ש וכן משמע להדיא מדברי הרמב"ם פי"ט מה' מכירה והטור והמחבר לקמן ר"ס רכ"ה ע"ש (וכ"כ הנ"י גופיה בפ"ק דמציעא גבי אע"ג שלא פי' לו השבחה וגבי מוכר שדהו בעדים ע"ש) ואפשר דגם הנ"י בפ' ג"פ לא קאמר אלא דגבי סתם קנין לא אמרינן אחריות ט"ס אלא כשהתנה כן בפ' לכתוב אחריות אע"ג שלא התנה לכתוב שטר אבל כשהתנה לכתוב שטר אפילו בלא קנין אע"פ שלא התנה לכתוב אחריות אמרינן ט"ס הוא ובהכי ניחא נמי דלא סתרי דברי הנ"י אהדידי ומ"מ מדברי הפוסקים משמע דסתם קנין לכתובה עומד לכל דבר ויש לו דין שטר ממש לכל דבר

4. חדושי הרשב"א על מסכת בבא מציעא דף יד/א

דינא הוא דאזיל ראוון ומשתעי דינא בהדיה. ונפקא מינה להיכא דעשאו אפותיקי מפורש, דאלו היה שמעון דן עם בעל חוב לא היה יכול לסלקו במעות וראובן יכול לסלקו אפי' במעות. ואי נמי נפקא מינה להיכא דלא מסיק ביה שעור ארעא ושבחה ושויה ניהליה אפותיקי, דאלו בא שמעון הלוקח לדון עמו הרי בעל חוב מסלקו לגמרי מן הקרקע ואפי' משבחה ונתן לו הוצאה בלבד, ואם הוא שבח שאינו מגיע לכתפים מסלקו אפי' בלא הוצאה, ואלו ראוון שם לו את הקרקע ונטל כשיעור חובו בלבד:

5. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף יד/א

פירש רש"י דסוגיין בשלא נתן מעות דאי נתן הא קרקע נקנית בכסף. ולפי זה צריך לומר דרבותא דשמעתא הוא שאף על פי שנתרצה בדברים כיון שיצאו עליו עסיקין אין כאן משום מחוסרי אמנה אי הדר ביה. שיטה: ועוד הקשו על רש"י ככתוב בתוספות. לכך נראה לי דמיירי שנתן המעות. וכי תימא היכי קאמר עד שלא החזיק בה יכול לחזור בו. ויש לומר דמיירי באתרא דלא קנו בכספא אלא בחזקה. ואם תאמר אם כן פשיטא דלא עבד ולא מידי. יש לומר דהא קמשמע לן דמותר לחזור בו ואפילו מי שפרע ליכא שהוא ירא שמא יפסיד הכל. ... תלמיד הר"פ:

6. שיטה מקובצת מסכת בבא מציעא דף יד/א

והריטב"א כתב וזה לשונו, פירש ר"ת דמיירי בשנתן מעות ובאתרא דלא קנו בכספא וקאמר כי אף על פי שנתן מעות כל זמן שלא החזיק בה יכול לחזור ואפילו מי שפרע ליכא וכו'. ואינו מחזור חזא דהא במקום שאין כותבין את השטר מעות קונות בלא חזקה ובמקום שכותבים לא קנה עד שיכתוב השטר כדאיתא בפרק קמא דקידושין. ועוד דברקעות אין בו מי שפרע כדאיתא בירושלמי בהדיא. ועוד דכיון דאמר ראוון שמכר שדה לשמעון משמע שנתקיימה המכירה כראוי. לכך הנכון לומר דהכא בשמכר שדה לשמעון כראוי בכסף ושטר וחזקה האמורה כאן אין חזקה קנין אלא שירד בתוכה כדאדם שבא להחזיק בשלן שנקראת בלע"ז פושישיון וקאמר שאם קודם שירד לתוכה יצאו עליה עסיקין יכול לחזור בו ומחזיר שדהו למוכר ומחזיר לו המוכר מעותיו שיזה כעין מקח טעות הוא דאנן סהדי דלא לקח זה על דעת שיצאו עליה עסיקין קודם שיחזיק בה אבל משהחזיק בה אינו יכול לחזור בו דהא כיון שירד בתוכה גליא דעתיה דסבר וקביל

7. חדושי הרשב"א על מסכת בבא מציעא דף יד/ב

יש לו מעות ויש לו שבח. ואי קשיא לך היכי שקיל שבח מגזלן, והא קיל"ן דלוקח מן הגזלן נוטל את השבחה מן הגזלן. כבר נשמר רש"י ז"ל מזו ופי' דהכא כשגזלה כשהיא מושבחת והכספיה וחזר לוקח והשביתה. ואין תירוצו מחזור, דאפי' הכי לוקח השבחה ושבחה שקיל מגזלן והדר נגזל ומשתעי דינא בהדי גזלן. אלא הכא בשבחה הבא ממילא, כגון דיקלא ואלים ארעא ואסקא שרטון דההוא דנגזל הוי, דארעא דידיה אשבחה. וא"נ שבח הבא מחמת הוצאה וכשהשבחה יתר על ההוצאה, דמאי דטפי שבח על ההוצאה ממוכר דהיינו גזלן שקיל ליה, ובהאי הוא דפליג שמואל ואמר דלית ליה, ומשום דמחזי כרבית, אבל מאי דאיכא כנגד הוצאה מודה ביה שמואל דאית ליה, דהא לא מחזי כרבית דמאי דהיב שקיל.